

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania A. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o wcześniejszą emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 maja 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wyrokiem z dnia 8 maja 2014 r., po rozpoznaniu apelacji ZUS I Oddziału w B., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w S. III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 czerwca 2013 r. i oddalił odwołanie wnioskodawcy A. S. od decyzji organu rentowego z dnia 4 października 2011 r. i z dnia 28 listopada 2011 r. odmawiających przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury (punkt I wyroku) oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję (punkt II wyroku).

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd pierwszej instancji bezpodstawnie nieprawidłowo uznał pracę wnioskodawcy od 1 lipca 1985 r. do 31 sierpnia 1991 r. w P. [...] „I.” w B. na stanowisku kierownika robót za pracę w

szczególnych warunkach, wymienioną w dziale XIV, poz. 24 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), polegająca na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług lub dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie prac szczególnych. Przede wszystkim dozór sprawowany przez wnioskodawcę nad podległymi pracownikami nie nosił wymaganej cechy bezpośredniości. W pisemnym zakresie obowiązków wnioskodawcy na stanowisku kierownika robót nie wyszczególniono obowiązku bezpośredniego kierowania prowadzonymi robotami i organizowania stanowisk roboczych. Zadania te należały do innych osób zatrudnionych w tym zakładzie pracy na stanowisku majstra i starszego majstra budowy. Z racji zatrudnienia na budowach takich pracowników bezpośredniego nadzoru technicznego (majstrów i brygadzystów), nie sposób uznać, aby praca wykonywana przez kierownika robót polegała na wykonywaniu bezpośredniego dozoru nad pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach. Dodatkowo, do obowiązków wnioskodawcy należało także nadzorowanie ogółu prac osób zatrudnionych na budowie na różnych stanowiskach, zarówno wymienionych (np. spawaczy, malarzy konstrukcji na wysokości), jak i niewymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Wnioskodawca nie świadczył zatem wyłącznie dozoru nad pracownikami, których stanowiska zostały uwzględnione w wykazie, a przeto nie sprawował wymaganego nadzoru nad pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ponadto w latach 1985-1991 powierzono mu sprawowanie nadzoru and praktykami uczniów w ramach stanowiska kierownika praktyk w K. [...] w S., za co otrzymywał dodatek do wynagrodzenia. W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że brak bezpośredniego nadzoru nad stanowiskami roboczymi oraz niespełnienie wymogu wykonywania bezpośredniego dozoru nad pracownikami wykonującymi prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.) uniemożliwiało zaliczenie spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku kierownika robót do pracy w

szczególnych warunkach. Dlatego nie legitymuje się on co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, ale udowodnił jedynie 7 lat i 8 miesięcy pracy takiego zatrudnienia, przeto nie spełnił warunku do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, a to: 1/ art. 473 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy mają pisemne zakresy obowiązków, a bez znaczenia pozostają zeznania świadków i skarżącego, opisujące rzeczywiste obowiązki wykonywane przez skarżącego, 2/ art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez zaniechanie wyjaśnienia przyczyn uznania wadliwości ustaleń stanu faktycznego Sądu Okręgowego oraz zaniechanie wskazania przyczyn odmowy wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadków, jak i skarżącego. Skarżący zarzucił także naruszenie prawa materialnego: art. 184 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1, ust. 2 i ust. ustawy o emeryturach i rentach oraz § 1, § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., w tym przepisu zawartego w poz. 24 działu XIV wykazu A, stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia przez bezzasadną odmowę ich zastosowania w sprawie. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący uzasadnił tym, że Sąd Apelacyjny „w sposób oczywisty naruszył art. 473 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy mają pisemne zakresy obowiązków, znajdujące w aktach sprawy, a w konsekwencji bez znaczenia pozostają zeznania świadków i skarżącego (...), opisujące rzeczywiste obowiązki wykonywane przez skarżącego”, a także „w sposób oczywisty naruszył art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., bowiem na próżno poszukiwać uzasadnienia przyczyn uznania wadliwości ustaleń stanu faktycznego Sądu Okręgowego (...), jak i na próżno poszukiwać wskazania przyczyn odmowy wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadków, jak i skarżącego”.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji organu rentowego, zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego zwrotu kosztów

procesu według norm przepisanych, a w tym kosztów zastępstwa procesowego za wszystkie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania, a w tym o kosztach zastępstwa procesowego, wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie nadawała się do przyjęcia jej do rozpoznania. Wprawdzie można oprzeć ten środek zaskarżenia na naruszeniu przepisów postępowania (jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy), ale podstawą taką nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Wskazany w podstawie skargi zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia Sądu drugiej instancji uniemożliwiałaby całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania zaskarżonego orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNP 2003 nr 15, poz. 352; z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, LEX nr 590229). Takich kwalifikowanych zarzutów nie można postawić zaskarżonemu wyrokowi Sądu Apelacyjnego. Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. nie może stanowić samodzielnego uzasadnienia podstawy skargi kasacyjnej naruszenia prawa procesowego przez wydanie orzeczenia na podstawie wadliwie zebranego materiału dowodowego w pierwszej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2011 r., V CSK 515/10, LEX nr 1108523). Nieuzasadniony okazał się także zarzut naruszenia art. 473 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., ponieważ istotnych w sprawie ustaleń dotyczących niespełnienia przez skarżącego spornego warunku nabycia prawa do świadczenia, jakim jest legitymowanie się minimalnym stażem pracy w szczególnych warunkach, a ściślej - możliwości doliczenia do uwzględnionego przez organ rentowy stażu wynoszącego 7 lat i 8 miesięcy dodatkowo okresu zatrudnienia skarżącego w P.[...] „I.” w B. w okresie od dnia 1 lipca 1985 r. do dnia

31 sierpnia 1991 r. na stanowisku kierownika robót, Sąd Apelacyjny dokonał nie tylko w oparciu o dowód z „dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych wnioskodawcy” (zakresy obowiązków), ale także na podstawie „zeznań świadków przesłuchanych w toku postępowania przed Sądem I instancji, zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony na etapie postępowania przed Sądem Apelacyjnym”. Wynikało z nich, że w spornym okresie na budowach byli zatrudnieni podlegający mu służbowo pracownicy nadzoru technicznego, tj. majstrowie i brygadziści, przez co pełniony także przez skarżącego dozór nad pracownikami nie spełniał wymaganej cechy bezpośredniości. Ponadto z zeznań świadków wynikało, że skarżący nadzorował nie tylko pracowników, których stanowiska zostały wymienione w wykazie A, tj. spawaczy (w dziale XIV, poz.12), monterów konstrukcji metalowych na wysokości (w dziale V, poz. 5), malarzy konstrukcji na wysokości (w dziale V, poz. 6), ale również takich, którzy nie wykonywali prac w szczególnych warunkach w myśl przepisów w/w rozporządzenia. Oznaczało to, że skarżący nie nadzorował wyłącznie pracy pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, przeto nie sprawował takiego dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe ustalenia dokonane w drodze osobowych środków dowodowych, jak i poczynione w oparciu o dokumenty, w tym zakresy czynności i obowiązków na stanowisku kierownika robót czy kierownika praktyk uczniowskich w K. [...] w S. uprawniały negatywne ustalenie, że skarżący będąc zatrudniony w P. [...] „I.” w B. w spornym okresie na stanowisku kierownika robót nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośredniego nadzoru tylko nad pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, o których mowa w myśl przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Wobec braku skutecznych proceduralnych podstaw skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy był związany takimi ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.),

Brak było również podstaw i uzasadnienia do przyjęcia, że skarga była oczywiście uzasadniona. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność wymaga wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima*

facie, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Spełnienie tej przesłanki możliwe jest wyłącznie przy takim naruszeniu prawa, którego stwierdzenie nie wymaga dokonywania pogłębionej analizy prawnej (por. postanowienie SN z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, a także postanowienie z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, oba dotychczas niepublikowane). Tak rozumiane „oczywiste uzasadnienie” skargi nie zostało w przez jej autora wykazane. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na to, że Sąd Apelacyjny „w sposób oczywisty naruszył art. 473 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.”, jak też „w sposób oczywisty naruszył art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.”, jednak w żadnej mierze nie wykazał, aby wymienione przepisy zostały naruszone w sposób bezpodstawnie kwalifikowany jako oczywisty, tj. widoczny od razu oraz bez potrzeby ponownej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.